

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М. П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ім. В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА НАПРН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ФЕМІДА»
ЦЕНТР ПРАВОВОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

ПІДСУМКОВИЙ ДОКУМЕНТ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЧОТИРНАДЦЯТИ ЮРИДИЧНІ ЧИТАННЯ

«Проблеми імплементації національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом»

17-18 квітня 2019 року

*До 185-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова;
до 70-річчя Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України*

З проголошенням незалежності реалізувалося право українського народу на самовизначення, передбачене Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами. Відтак, Україна перейшла від формальної суверенності до реальної міжнародної правосуб'єктності, увійшла в складну систему світового політико-правового простору, окресленого глобалізаційним контуром та чітко визначила західний вектор свого розвитку з метою повернення в родину європейських народів.

Відзначаємо, що за роки незалежності Україна зробила важливі кроки в бік євроінтеграції, долаючи на цьому шляху різноманітні перешкоди та системні намагання супротивників повернути цей рух у зворотному напрямку. Після переговорного процесу між Україною та Європейським Союзом віховими подіями на цьому тернистому шляху стали: синхронна ратифікація 16 вересня 2014 р. Верховною Радою України та Європейським Парламентом Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони; набуття чинності 1 вересня 2017 року Угоди у повному обсязі; закріплення 22 листопада 2018 року в Конституції України стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Підкреслюємо, що Угода про асоціацію за своїм обсягом і тематикою є найвагомим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найунікальнішим міжнародним договором з укладених Європейським Союзом з третьою країною. Угода визначила якісно новий формат відносин між Україною та Європейським Союзом, що ґрунтується на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції» і стала стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні. І вже нині результати виконання Угоди про асоціацію є відчутними, а переваги – помітними: експорт до ЄС, збільшення доступу до ринків третіх країн, зменшення можливостей для тиску на Україну з боку Російської Федерації, децентралізація, реформування енергетичного сектору, реформа державної служби та ін. Під таким кутом зору й актуалізується питання аналітичного погляду на стан імплементації національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

І саме цьому питанню була присвячена міжнародна наукова конференція «ЧОТИРНАДЦЯТІ ЮРИДИЧНІ ЧИТАННЯ. Проблеми імплементації національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом», організаторами якої виступили Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Центр правової освіти і науки, громадська організація «Феміда».

Звертаємо увагу, що разом з позитивними змінами на шляху інтеграції України з ЄС на основі Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом існує низка організаційних, нормативних, процесуальних та інших проблем, що гальмують цей процес. Тому вони потребують комплексного опрацювання. Зокрема, заважають виконувати завдання Угоди вчасно та в повному обсязі: зовнішні проблеми (продовження воєнного конфлікту з Російською Федерацією та загрози його ескалації та переростання у повномасштабну локальну, а то й світову війну); внутрішні проблеми (недостатня інституційна спроможність органів виконавчої влади, значний спротив окремих груп інтересів проходженню євроінтеграційних законопроектів у Верховній Раді; низький рівень ефективності реформування судової гілки влади; високий рівень корупції та розбалансування в діяльності новостворених антикорупційних органів; політизація правового простору та перевага політичної доцільності й популістичних гасел над верховенством права і закону; колізії законодавства; суперечливість та фактична невизначеність політичного режиму (змішування різнорідних ознак – від демократії й автократії до анархії, охлократії та олігархії); конфлікти між державними органами, тощо).

З метою більше послідовного та ефективного вирішення проблем, що постають у сфері імплементації національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, як ключового чинника євроінтеграції, висловлюємо пропозиції (рекомендації) органам державної влади та їх посадовим особам, науковій спільноті, освітянам, усьому громадянському суспільству:

- сприяти утвердженню ідейних засад Конституції України, та інтеграції України в європейський та світовий правовий простір, впровадженню європейських підходів до питань делегування інститутам громадянського суспільства окремих функцій держави щодо реалізації державної політики в гуманітарній та соціальній сферах, враховуючи міжнародні стандарти, зокрема щодо правового статусу неурядових організацій в Європі;

- з метою підвищення рівня взаємодовіри та взаємодії в суспільстві та вдосконалення управління державою продовжити творення чітких, реальних, дієвих правових засобів забезпечення відкритості, прозорості, підзвітності суспільству державних органів та запровадження громадського та міжнародного контролю за їх діяльністю;

- сприяти вдосконаленню і реалізації державної стратегії взаємодії влади і громадянського суспільства, формуванню у громадян переконання у ефективному використанні ініціатив інститутів громадянського суспільства для гармонізації законодавства України з європейським правом;

- з метою загального оздоровлення національного правового середовища як необхідної умови імплементації національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, усувати прогалини у законодавстві, долати недосконалість, суперечливість деяких законів шляхом їх вдосконалення і гармонізації, привести окремі правові норми у відповідність з реаліями життя відновити довіру населення до владних інститутів, припинити прояви маніпулювання масовою та індивідуальною свідомістю;

- переборювати бюрократичний тиск на науку й освіту та утверджувати академічну свободу як основоположну підвалину української держави та запоруку її соціально-економічного та політичного підйому й зростання довіри й поваги народу;

- вимагати від Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій та Міністерства освіти і науки України відхилення так званого удосконалення кваліфікаційних вимог, пов'язаних з оприлюдненням результатів наукових досліджень в науковій періодиці та збірниках, які включені до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science Core Collection, як такого, що спрямоване на нищення української соціально-гуманітарної науки, а відтак і руйнування української державності.

- вимагати від вище названих органів визнання і врахування при оцінюванні кваліфікації публікацій які видають міжнародні наукові інституції та університети з високою репутацією, а також авторитетні наукові товариства й асоціації нарівні з тими, які включені до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science Core Collection;

- вимагати від Міністерства освіти і науки України переведення курсів соціально-гуманітарного циклу (правознавство, політологія, релігієзнавство, соціологія, філософія та ін.) у вищих навчальних закладах України до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, адже саме вони й лише вони формують світогляд і загальну культуру особи (з її окремими складовими - політичною, правовою, економічною, духовною, інформаційною тощо) й уможливають успішне майбутнє для української держави і суспільства;

- вимагати від окремих держав-членів ЄС відмовитися від практики прийняття громадян України на навчання і здобуття вищої освіти за спрощеною схемою без ЗНО, як такої, що порушує принцип рівності (нагадаємо, що в Україні претенденти на здобуття вищої освіти проходять зовнішнє незалежне оцінювання);

- законодавчо забезпечувати проукраїнськість суспільно-релігійної ситуації, сприяти подальшому світовому визнанню Православної Церкви України та утвердженню Української Помісної Православної Церкви;

- вживати заходи для реалізації національної ідеї в державотворчому процесі, підтримки української мови як державної, запобігання ймовірному процесу її витіснення та сприяння збереженню культурної, релігійної самобутності національних меншин і корінних народів України;

- забезпечити державно-правове регулювання економіки, подолання бідності, зниження порогу соціальної нерівності, боротьбу зі злочинністю тощо;

- створити дієвий механізм забезпечення інформаційної та духовної безпеки держави й суспільства і безпеки людини в інформаційній сфері, захисту персональних даних, вдосконалювати правові засоби кібернетичної, екологічної, державної національної безпеки відповідно до світових стандартів та європейських принципів;

Сподіваємося, що вирішення проблем імплементації національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та сама імплементація Угоди сприятиме утвердженню верховенства права і закону, розвитку свободи слова, захисту прав людини, економічному розвитку, енергоефективності, впровадженню дієвих методів та інструментів державного управління.